

***Den na ekofarmě KATEŘINA
ve fotoreportáži
Ochrana chřástala
Nesekejte trávník často
Veggie burgery***

● Ročník 26 ● květen – červen
vychází elektronicky zdarma

Manželé Loosovi z Nejlepší ekofarmy roku 2022 – KATEŘINA

FOTO – PRO-BIO Svaz EZ

● **biopotraviny** ● **ekozemědělství** ● **biodiverzita** ● **ekologie**

Jiřičky a vlaštovky každoročně podnikají dalekou cestu ze zimovišť v subsaharské Africe do Česka, aby tu mohly zahnízdit a vyvést potomky – v těsné blízkosti lidí. ČSO se setkává s ničením jejich hnízd. To vše je v rozporu se zákonem. Ornitologové vyzývají veřejnost, aby jiřičkám a vlaštovkám pomohla vytvořit příznivé a bezpečné prostředí k jejich životu.

Obsah Bio 3/2022

ZPRAVODAJSTVÍ

Alej roku, Biofach 2023, Gastrofestival v Kutné Hoře, Do lesa s lesníkem, Dotace ze SZIF ... 2

AKTUALITY

Ekofarma roku 2022
– Farma Kateřina 3–4
Předávání ocenění na Kateřině 5–6

BIOSPOTŘEBITEL

Veggie burgery s chutí masa
s recepty 7–9
Svatovítský pelyněk 10
Dejte šanci opylovačům,
nesekejte trávník 11

K EKOLOGII

Z luk se ozývají chřástali 12

EKOZEMĚDĚLSTVÍ

Nekula: Podpora malým a středním podnikům... 13
Memorandum PRO-BIO
a VRVÚ 13
Uhory se mohou rozorot 13
Ekologové: Je to špatně 13

www.bio-mesicnik.cz

ZPRAVODAJ biodiverzity č. 3/2022

Úvodník – plané růže 1
Hrachor – zapomenutá luskovina
jihovýchodní Moravy
a Slovenska 2–7
Botanické zprávy o pěstování
hrachoru na Moravě
a Slovensku 8
Slovienka jako jeden ze Slow food
produktů v banskobystrické
oblasti 9
Hrachor nebo cícer? 9–10
Přehled odrůd hrachoru setého
v gengelské sbírce 11–14
Mozaika pěstitelských
zkušeností 15–17
Doporučení k osivaření krajových
a rodinných odrůd
hrachoru 18–20
Mapa hrachora a cícera 21

HLASUJTE PRO ALEJ ROKU 2022!

Arnika: Dvanáctý ročník ankety Alej roku 2022 odstartoval 1. června. Pojďte s námi objevovat ty nejpozoruhodnější aleje či stromořadí v České republice. Představte nám aleje ve vašem okolí nebo stromořadí, která vás zaujala na cestách krajinou – nově vysazené, letité či ohrožené.

Do naší soutěže může stromořadí nominovat skutečně kdokoli, ať už jednotlivci či skupiny. Stačí vyplnit nominační formulář na webu www.alejroku.cz, vložit jednu až tři fotografie a popsat osobní důvod pro nominaci aleje či její příběh. Budeme rádi, když se dozvíme o přihlášených alejích ještě o něco více než v loňských ročnících a nominující budou po příbězích svých alejí aktivně pátrat u kronikářů či pamětníků.

Už teď si můžete nově v benefičním e-shopu <https://eshop.arnika.org/> zakoupit plátěnou tašku Alej roku a podpořit tak činnost. Webová stránka <https://alejroku.cz/> je zase obohacena o informační záložky Sázet - Pečuj - Ochraňuj a Porad se. K hlasování zve patronka ankety a muzikálová herečka Petra Vojtková.

BIOFACH 2023

Ministerstvo zemědělství zve české firmy k účasti na společné expozici MZe na prestižním mezinárodním veletrhu BIOFACH 2023, který se uskuteční ve dnech **14.–17. února 2023**. S cílem podpořit české firmy v oblasti biopotravin na evropském i světovém trhu připravuje Ministerstvo zemědělství národní expozici o velikosti 216 m² umístěnou v hale 4A na veletrhu BIOFACH na Norimberském výstavišti. Přihlášku k účasti ve společné expozici Ministerstva zemědělství na veletrhu BIOFACH 2023 je nutno zaslat nejpozději **do 10. 7. 2022**. Veškeré informace budou současně zveřejněny na www.eagri.cz.

Gastrofestival v Kutné Hoře.

Gastrofestival v Kutné Hoře

Letošní ročník kutnohorského festivalu, situovaný tradičně u Chrámu Sv. Barbory a Jezuitské koleje, si užili návštěvníci v sobotu 28. května. Milovníci dobrého jídla a pití ochutnali za hudebního doprovodu regionální potraviny i speciality mezinárodní kuchyně, lokální pivo a víno. Svaz PRO-BIO návštěvníkům představil formou ochutnávky biovýrobky oceněné v soutěži Česká biopotravina roku.

FOTO – PRO-BIO Svaz EZ

Do lesa s lesníkem

Projekt seznamuje děti i učitele základních škol s trvale udržitelným hospodařením lesníků v českých lesích. Interaktivní program je navržen tak, aby děti pochopily a samy si vyzkoušely, že les vyžaduje odbornou celoroční péči,

kteřou zajišťují odborníci – lesníci. Díky tomuto poznání a osobnímu prožitku získávají děti hlubší vztah a respekt nejen k lesu samotnému, ale i k práci lidí, kteří se o něj starají. Žáci se během dopoledne v lese seznámí s vývojem lesa od semínka až po dospělý strom a zároveň poznají dřevo jako obnovitelnou surovinu pro každodenní využití. Aktivně se zapojí do sázení nového lesa, předvedou si, jak se les vychovává, měří lesnickými přístroji a poté i vypočítají objem vytěženého stromu. Jak to na akci vypadá, můžete zjistit zde:

<https://www.drevoprozivot.cz/projekty/do-lesa-s-lesnikem>

SZIF rozdělí 152 milionů korun chovatelům bahnic, koz a producentům brambor pro výrobu škrobu

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) vydává rozhodnutí k dalším dobrovolným podporám vázaným na produkci (VCS). Mezi 2 444 zájemců, kteří vloni požádali o podporu na chov koz nebo bahnic, Fond rozdělí přes 73 milionů korun. K dotaci na produkci brambor pro výrobu škrobu se v uplynulém roce sešlo 277 žádostí.

Pěstitelé získají téměř 79 milionů korun, uvádí k záměru opatření Josef Miškovský, ředitel Odboru přímých plateb a environmentálních podpor. Brambory pro výrobu škrobu patří mezi tzv. citlivé komodity, v rámci zvláštního systému pěstování s ohledem na udržení a zlepšování životního prostředí. Sazba pro chov bahnic a koz byla stanovena na 4 204,17 na velkou dobytčí jednotku (VDJ). V případě brambor pro výrobu škrobu činí 14 198,88 na ha.

SZIF

Vážení čtenáři Bio,

nikdy za dobu vydávání časopisu nebyla situace v Evropě tak vážná, jako nyní. Ceny potravin a energií letí vzhůru, všichni jsme trochu vystrašení, co máme očekávat. Ale hlavu vzhůru, musíme se se situací vyrovnat a uskromnit se, jak píše Pavla Momčilová u svých receptů. I když po pravdě řečeno, někteří už nemají z čeho šetřit. I naši zemědělci jsou v úzkých – náklady rostou velkým tempem, nová společná zemědělská politika nepřinese každému asi jen prospěch, proto spory a protesty... Strategie „Z pole na vidličku“ se trochu zadržává, chybí nějaké větší společné zpracovatelské kapacity. Zemědělská politika je společná, ale když jde o jídlo, ohledy jdou stranou. Preferování ekologických přístupů je obecně správné. Ovšem zajistit Green Deal v krátké době vše bez strategické strategie? Ekologičtí zemědělci mohou ty konvenční poučovat, jak a co dělat, ale naftu do traktorů potřebují oba. Krásný čas jahod a malin nezralých je tak poset chmurami. Hlavně si přejme už konečně diplomatický a moudrý přístup ke všem konfliktům, aby ani nezačaly.

Tak přemýšlím i o těch, kteří se této doby nedožili, třeba Ing. Richard Barták, dopisovatel Jan Papáček, někteří začínající s ekozemědělstvím vinaři Josef Abrle nebo novinář Karel Merhaut. O mnohých dalších už nevíme... Je nutné vzpomenout i na zakladatele časopisu Bio Milana Vohralíka, ten by se býval v dubnu dožil 70 let a v srpnu to bude 19 let od jeho odchodu.

Vaše Mirka Vohralíková

Ekofarma roku – FARMA KATEŘINA

Jak, jsme již uvedli v minulém čísle Bio, Bartákův hrnec doputoval z Komni na Horu Svaté Kateřiny a potřícáté se tak vydal k nejlepším ekologickým zemědělcům do Krušnohoří a spolu s titulem od PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců **NEJLEPŠÍ EKO-FARMA ROKU** byl udělen nejlepšímu zemědělskému statku hospodařícímu v ekologickém režimu – **Farmě Kateřina**. Ocenění vzniklo v roce 2019 spojením akce Bartákův hrnec a Nejlepší sedlák roku.

Hospodářství leží v Krušných horách v nadmořské výšce od 730 do 910 metrů.

Hospodaří ekologicky v Krušných horách – a nejlépe

Nejlepší ekofarmou roku 2022 je **Farma Kateřina** v Krušných horách, která se specializuje na chov plemenného dobytka. Zvířata chová v souladu s pravidly pro ekologické zemědělství už skoro třicet let. Ocenění je tradičně slavnostně předáváno za účasti široké veřejnosti v rámci „Dne otevřených faremních vrat“, který se uskutečnil 21. května přímo na vítězné ekofarmě (viz další příspěvek v listu).

Manželé Loosovi s býkem Goliášem:
„Všechna zvířata jsou v každodenním kontaktu s lidmi. Každé má u nás jméno a tedy individuální přístup.“

Manželé Kateřina a Adolf Loosovi.

Začalo to jednou krávou

Rodinná Farma Kateřina se nachází na kraji obce Hora Svaté Kateřiny v okrese Most nedaleko německých hranic. Hospodářství je unikátní svojí polohou – leží v nadmořské výšce od 730 do 910 metrů. Založili ho v roce 1995 manželé **Adolf a Kateřina Loosovi** s jednou krávou a malým pozemkem. O tři roky později se jejich farma rozrostla na malé stádo deseti zvířat. V současnosti se zde prohání okolo 150 kusů dobytka, které mají k dispozici 300 hektarů pastvin a luk.

Každé zvíře má jméno

„Naše ekologické hospodaření jde ruku v ruce s naším myšlením. Nejsme zastánci ‚po nás potopa‘ a podle tohoto hesla také žijeme. Hospodaření s půdou i se zvířaty je vedeno tak, abychom si za naším výsledkem mohli stát,“ říká Adolf Loos.

Zvířata jsou od dubna do listopadu venku. Když není pastva, jsou přikrmována a stele se jim na místech, která si sami vyberou. Přes zimu pak tráví čas v zimo-

vištích, a to v malých skupinkách, maximálně po osmi kusech. „Všechna zvířata jsou v každodenním kontaktu s lidmi, každé má u nás jméno, a tedy individuální přístup. Je s nimi pak daleko lepší manipulace třeba při přehánění na pastvinách nebo při bonitacích na přípravách na výstavu,“ dodává Loos.

Zvířata míří do Česka i za hranice

Na farmě chovají masný skot dvou plemen – Limousine a Salers. „Prioritou jsou plemenná zvířata. Ta končí v našem chovu i v jiných chovech v tuzemsku i zahraničí. Zástav jako takový neprodáváme. Mezi našimi obchodními partnery jsou jak ekologické, tak konvenční chovy. Hodně zákazníků se k nám vrací, jsou spokojeni s produkcí a také s povahou zvířat,“ říká o podnikání pan Loos.

Vítězná Chovatelská skupina Limousine, se kterou Loosovi uspěli na Národní výstavě hospodářských zvířat 2021.
FOTO – Český svaz chovatelů masného skotu

Zázemí farmy.

Ročně odtud do dalších chovů zamíří necelých dvacet plemenných býků a pětadvacet plemenných jalovic. Kromě dobytka na oceněné farmě chovají králíky plemen Německý obrovitý strakáč, Hyla a Francouzský beran. I část z nich jde dál do chovu.

V plánu je bourárna a prodej masa ze dvora

Do budoucna se připravuje rozšíření aktivit farmy o bourárnu a prodej masa ze dvora. Budoucí odběratelé si pro kvalitní maso mohou začít jezdit už za pár týdnů. Práce na stavbě a následné kolaudaci bourárny totiž finišují.

Výstavní kusy

Nemalé úspěchy slaví Loosovi na výstavách a soutěžích. Ocenění sbírají od roku 2010 v tuzemsku i zahraničí. Pravidelně se účastní například Národní výstavy hospodářských zvířat. Loni si z této soutěže přivezli hned osm cen. Uspěli mimo jiné s býkem Goliášem, který se stal Národním vítězem v kategorii mladí býci nebo obhájili vítězství v kategorii Chovatelská skupina Limousine, což patří k jejich největším chovatelským zdarům.

Na výstavách soutěží dobytek z konvenčních i ekologických chovů – Loosovi je berou jako skvělou příležitost pro předávání zkušeností. Protože začínali doslova na zelené louce a bez finančního zázemí, cení si každého úspěchu, nejen v této oblasti.

Ročně odtud odchází do dalších chovů kolem dvaceti býků a pětadvacet plemenných jalovic.

Vysokohorské podmínky

Proč titul Ekofarma roku 2022 získala právě Farma Kateřina shrnuje **Zdeněk Perlinger**, předseda PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců: „Farma hospodařící v oblasti pohraničních hor byla

vybudovaná zcela od počátku na zelené louce. Zemědělskou činnost realizuje ve vyšších nadmořských výškách, a to s ohledem na tvorbu krajiny a ochranu životního prostředí. K prodeji plemenných zvířat přibude brzy bourárna a tedy prodej kvalitního masa ze dvora.“

Cílem ocenění je upozornit na nejlepší ekologická hospodářství u nás

Spotřeba biopotravin u nás stabilně roste a s ní stoupá i počet subjektů, které hospodaří v souladu s přírodou. Ekologických zemědělců je v České republice v tuto chvíli už přes 4 900 a ocenění Nejlepší ekofarma roku má upozornit právě na kvalitní českou bioprodukcí.

Den otevřených vrat

Široká veřejnost mohla na farmu zavítat v rámci Dne otevřených faremních vrat 21. května 2022. Loosovým zde bylo slavnostně předáno ocenění Nejlepší ekofarma roku 2022. Celodenní akce nabídla program pro děti i dospělé – komentované prohlídky farmy, kuchařskou show Hugo Hromase, farmářský trh nebo hudební kapelu SAPHIR. Návštěvníci mohli ochutnat dlouhou řadu potravin v kvalitě bio – maso, sýry, mošty, vína, zeleninu, nebo třeba regionální pivo.

Andrea Saláková

FOTO – PRO-BIO Svaz EZ

Text byl zveřejněn též na Seznamu.cz

Na pastvě jsou zvířata plemene limousine spokojená. Limousine je masné plemeno skotu pocházející ze střední Francie.

PŘEDÁVÁNÍ OCENĚNÍ na Nejlepší ekofarmě roku 2022 – Farmě Kateřina

V sobotu 21. května 2022 obdržela rodina Adolfa Loose z Hory Svaté Kateřiny ocenění Nejlepší ekofarma roku 2022. Slavnostní akt se uskutečnil v rámci Dne otevřených vrat přímo na Farmě Kateřina v obci Hora Svaté Kateřiny. Doprovodný program nabídl farmářský trh s ochutnávkou bioproduktů, tvořivé dílny pro děti nebo komentované prohlídky farmy, to vše doprovázela kapela SAPHIR. Ocenění předali za účasti Ing. Martina Kučery, předsedy ZV PS Parlamentu ČR, zástupci Svazu PRO-BIO a Nadačního fondu Bartákův hrnec.

Rodina Loosových s putovním Bartákovým hrncem, soškou ekoseláka a diplomy.

Radek Horáček z Nadačního fondu Bartákův hrnec přesypá z Bartákova hrnce tradiční odměnu v čerstvě ražených mincích.

Ocenění pro rodinu Loosových předal předseda PRO-BIO Svazu EZ Ing. Zdeněk Perlinger, manažerka Svazu Mgr. Kateřina Urbánková a Ing. Martin Kučera, předseda Zemědělského výboru PS Parlamentu ČR.

FOTOREPORTÁŽ – Klára Kantorková, PRO-BIO Svaz EZ

DEN OTEVŘENÝCH VRAT

na Nejlepší ekofarmě roku 2022 – Farmě Kateřina

Na ekologickém hospodářství se mohli návštěvníci zúčastnit dvou komentovaných prohlídek zvířat i zemědělské techniky.

Děti si na Dni otevřených vrat mohly vyzkoušet mnoho aktivit – například malování a jiné tvoření, nebo vyzkoušet pečení placek.

FOTOREPORTÁŽ – Klára Kantorková, PRO-BIO Svaz EZ

Farmářské trhy byly bohatě navštíveny.

Kotlík plný dobrot...

Stánek PRO-BIO svazu nabízel ochutnávky z oceněných výrobků v soutěži Česká biopotravina roku 2021.

Veggie BURGERY s chutí masa

INFLACE, DRAHÉ ENERGIE I POTRAVINY

Od vydání minulého čísla e-bio 1/2022 uplynuly sotva dva měsíce a... situace nejen v naší vlasti, ale i v celém světě je stále napjatější. Díky konfliktu na Ukrajině, klimatickým změnám atd. letí nahoru ceny téměř všeho, inflace dosahuje nečekaných rozměrů a... nám zbývá se s tím vším vyrovnat, pokud možno sami. Stát přispívá na bydlení, na chudobu, rodinám s dětmi aj., to je pravda. Nakonec ale většina z nás realistů by měla počítat s jistým poklesem životní úrovně. V zemích (nejen) třetího světa snad hrozí i totální nedostatek potravin, z čehož se může vyvinout krize, jakou jsme ještě nezažili.

SKROMNOST, PRUŽNOST, ZAČÍT ŠETŘIT

V mém minulém článku jsme si povídali o vegetariánství/veganství v souznění s etikou, environmentem, zdravím člověka, ale také o tvrdé komerci potravinářských i jiných lobby a jejich lživých argumentech. Nabádala jsem nás k osobnímu odpovědnému přístupu ke snížení konzumace masa, dalších živočišných produktů, exotických, z dálav dovezených potravin, přepracovaných a překombinovaných produktů a nesmyslných kuchařských receptů.

Doba pokročila a toto vše stále platí, ovšem v mnohem širší míře. V mnohých rodinách se plíživě usazuje chudoba a s tím i psychický stres a frustrace, související s tím, že se mnozí ptají: „Proč si dnes nemohu dovolit koupit dětem i sobě to, co před rokem, proč se potýkám s neustálým nedostatkem finančních prostředků, proč nám nikdo nepomůže?“

ČEKÁNÍ NA PODPORU NIC NEŘEŠÍ

My starší, co jsme vychovávali naše děti za totality, jsme hodně z toho již zažili. Pravdou není, že za totáče bylo líp!!! Bylo mnohem hůře, než to dnes mnozí prožívají a cítí a než si dovedou vůbec představit. Dnešní generace třicátníků žila několik desetiletí v dostatku všeho, často až v blahobytu a přebytku.

Jediné, co nás tehdejší režim naučil, je: ŠETŘIT, UMĚT SE USKROMNIT. Hodně věcí jsme se museli naučit dělat sami, doslova „z ničeho“ a doslova „na koleně“... Ne, že bych nám přála, abychom se dostali inflací a světovou situací až tak daleko. Co

jediné bych nám přála je, abychom se naučili postupně žít trochu skromněji, učili jsme se při nákupu a opatrování si všeho potřebného docela dost počítat a o nastalé současnosti více přemýšlet. Čekáním na nějakou podporu či rychlé zlepšení situace se nic nevyřeší! Sami musíme podle svých schopností a možností přistoupit k dané přítomnosti aktivně.

POSTUPNĚ SI VYBUDUJME POCIT NEZÁVISLOSTI

Pokusme se přemýšlet o nákupech potravin, co je pro naši zdravou výživu potřebné, co je naopak jen pochybná závislost na „trendech“ a reklamách, či je to obyčejná pohodlnost.

Zdravé vaření neobnáší drahé potraviny z dalek, či nejrůznější potravinové kreace např. mléčných „Příbiňáčků“ pro děti či nepřeberných druhů jogurtů, uzenin, sýrů aj., či drahých druhů pečiva, sladkostí, křupek, balených nápojů všeho druhu. Zamysleme se nad tím, co si (v mnohem

vyšší výživové hodnotě a kvalitě) a za doslova poloviční cenu můžeme připravit sami doma. A NEVYMLOUVEJME SE NA NEDOSTATEK ČASU...

Spíše se zamysleme, na co jsme až dosud ten pochybný „získaný“ čas „navíc“ využívali. Vždyť již doba „covidová“ nám ukázala, jaké kouzlo má doma upečený chléb či uvařený jednoduchý domácí oběd, polévka, palačinka. Jak nádherné je si něco na zahrádce či na balkoně vypěstovat, jak to stmeluje rodinné společenství, přátelství, sousedství, přináší radost a jistý POCIT NEZÁVISLOSTI...

VEGETARIÁNSKÉ/VEGÁNSKÉ BURGERY s chutí masa

V naší rodině máme relativně malou spotřebu masa, uzeniny kupuji jen výjimečně. Vegetariáni nejsme, ale na druhou stranu moc nemilujeme sladká teplá jídla k obědu či večeři. Víím, že takto-

Pavla Momčilová

Pavla Momčilová při přednášce spojené s ochutnávkou veggie burgerů na Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI).

vých je nás poměrně hodně a také víím, že mnoho z nás nemusí mít stále chuť jen na zeleninové saláty, těstoviny, rizota či jiná známá veggie jídla. A právě pro tuto naši skupinu strávníků jsem s potěšením pracovala na nové knížce s pracovním titulem „VEGGIE S CHUTÍ MASA“.

V e-bio 1/2022 jsem Vám nabídla „Veggie zabíjačku“. Dnes Vás zavedu do světa bezmasých, výživově hodnotných BURGERŮ.

V obchodních sítích je v současnosti k dostání poměrně slušná nabídka vegetariánských polotovarů na burgery. Vadí mi na nich ale dvě věci:

1. Jsou velmi cenově náročné a výživově nepříliš hodnotné.
2. Jejich chuť je většinou nic neříkající, mdlá, na hony vzdálená od chuti burgerů z masa.

A tak Vám nabízím několik mých zaručených receptů na veggie burgery, které jsem ověřila v rodině, u přátel a také na několika veřejných ochutnávkách. Věřte, že mnohé jsou od burgerů z masa k nerozeznání.

Přeji Vám dobrou veggie chuť a hodně odvahy a sil na cestě k NEZÁVISLOSTI a k dosažení zdravé rovnováhy i při výběru potravin a volbě domácího zdravého vaření a pečení.

VEGGIE BURGERY – RECEPTY

JAK SI DOMA PŘIPRAVÍME HODNOTNÉ DOMÁCI VEGGIE BURGERY?

1) Základem je vyvážená kombinace uvařené luštěniny a uvařené obiloviny nebo mouky, strouhanky, slaného pečiva. Kombinací luštěniny a obiloviny dosáhneme takovou skladbu esenciálních aminokyselin (nenahraditelných bílkovinných složek), jaká je v živočišných bílkovinách (maso, vejce, mléko, mléčné výrobky).

2) Burgery obsahující pouze lepek (seitan), čili jen obilnou bílkovinu, mají sice docela dobrou chuť, nejsou však výživové

hodnotné. Lepku přijímáme dostatek v pečivu, pšenici a dalších lepkových obilovinách a moukách.

3) Pro výbornou chuť je důležité vhodné koření: koriandr (mleté semínko), pepř, majoránka, paprika, cibule, česnek, tymián, bazalka, oregano aj. Do všech luštěninových burgerů i jiných pokrmů dáváme pár lžic sójové omáčky SHOYU nebo TAMARI – brání nadýmání.

4) Housky na burgery (nejlépe celozrnné) rozpůlíme, na plotýnce půlky uvnitř lehce opečeme. Potřeme vhodným dressingem, dáme čerstvě připravený veggie burger a bohatě obložíme sezónní zeleninou.

Burger černé fazole, pšenice, mrkev

Suroviny:

- 200 g vařených černých fazolí
- 200 g uvařeného zrna pšenice nebo kamutu, špaldy, žita
- 1 syrová mrkev
- 50 ml řepkového oleje do hmoty
- 1 syrová cibule
- 3 stroužky česneku
- 3 lžice kukuřičného škrobu na zahuštění
- strouhanka na zahuštění, ev. mouka či škrob nebo strouhanka na obalení, sůl
- olej na smažení či grilování

Koření: pepř, mletý koriandr, dobromysl, bazalka, 4 lžice SHOYU, worcesterová omáčka

Příprava:

1. Očištěnou syrovou mrkev nastrouháme na hrubo a na velké pánvi ji osmažíme na 50 ml oleje do zlatova.
2. Uvařené fazole a uvařené obilí pomeleme na masovém stroju spolu se syrovou cibulí a česnekem. Vše přidáme do pánve k mrkvi, osolíme, doplníme všechno koření, promícháme a zkusíme na chuť.

3. Když je směs vlažná, přidáme škrob a popř. ještě zahustíme strouhankou.
4. Z hmoty tvoříme burgery, které můžeme obalit ve strouhance, škrobu nebo mouce a smažíme je na pánvi na oleji nebo pečeme na plechu v troubě. Plech můžeme vyložit papírem na pečení a burgery trochu pokapat olejem. Hotové burgery mají být zlatavé a kůrka křupavá.
5. V opečené burger housce, pěkně obložené sezónní zeleninou jsou skvělé!

Burger TOFU, celer, žampiony

Suroviny:

- 200 g přírodního TOFU
- 100 g syrového celeru
- 100 g žampionů
- 1 cibule, 2 stroužky česneku
- 40 ml řepkového oleje do hmoty, sůl

- 5 lžic bramborového škrobu nebo špaldové mouky na zahuštění
- špaldová mouka nebo škrob na obalení
- olej na smažení

Koření: 6 lžic sójové omáčky SHOYU nebo TAMARI, pepř, mletý koriandr, houbové koření (koupené nebo domácí)

Příprava:

1. Očištěný celer nastrouháme na hrubo, cibuli jemně nakrájíme, česnek prolisujeme a vše na větší pánvi osmažíme na řepkovém oleji do voňava.
2. Žampiony nakrájíme na jemné plátky a přidáme ke směsi. Vše osolíme a spolu chvíli dusíme do křupava.
3. Nakonec přidáme na hrubo nastrouhané přírodní TOFU, zakápneme sójovou omáčkou, přidáme všechno koření a chvíli na pánvi zahříváme.
4. Necháme prochladnout do vlažna, zahustíme podle potřeby bramborovým škrobem nebo špaldovou moukou a tvoříme burgery – velikosti podle přání.
5. Žampionové burgery pečeme na pánvi na oleji nebo v troubě (viz v receptu shora) pěkně do zlatova. Hotové dáme do uvnitř opečených a dressingem potřených husek a zdobíme zeleninou.

Burger TEMPEH, červená řepa, celer, mrkev

Suroviny:

- 200 g TEMPEHU
- 100 g vařeného obilí (pšenice, špalda, kamut, žito)
- 100 g syrové červené řepy
- 100 g syrového celeru
- 50 g syrové mrkve
- 1 malá cibule, 2 stroužky česneku, sůl
- 50 ml olivového oleje
- škrob nebo strouhanka nebo práškový seitan na zahuštění
- škrob nebo strouhanka na obalení
- olej na smažení

Koření: Mletý koriandr, pepř, oregano, kmín, sójová omáčka SHOYU nebo TAMARI, sladká paprika, podle chuti chilli

Příprava:

1. Na olivovém oleji osmažíme do růžova nakrájenou cibuli a plátky česneku, přidáme hrubě nastrouhanou červenou řepu a vše za stálého obracení pěkně osmažíme do voňava. Dáme do misky a na zbylém oleji osmažíme hrubě nastrouhaný celer a mrkev, přidáme do misky.
2. Tempeh nastrouháme na hrubo a přidáme k zelenině v míse. Smícháme se vším kořením podle chuti, vč. sójové omáčky a dochutíme solí. Necháme trochu vychladnout.
3. Do vychladlého přidáme na zahuštění bramborový nebo kukuřičný škrob, strouhanku či seitan, nebo obojí. Dobře promícháme a tvoříme burgery. Velikost podle přání.
4. Burgery obalíme ve škrobu nebo strouhance a pečeme na oleji na pánvi nebo v troubě pěkně do hněda. Burgerové housky rozpůlíme, uvnitř lehce opečeme, potřeme dressingem podle chuti a plníme burgery a zeleninou podle sezóny.

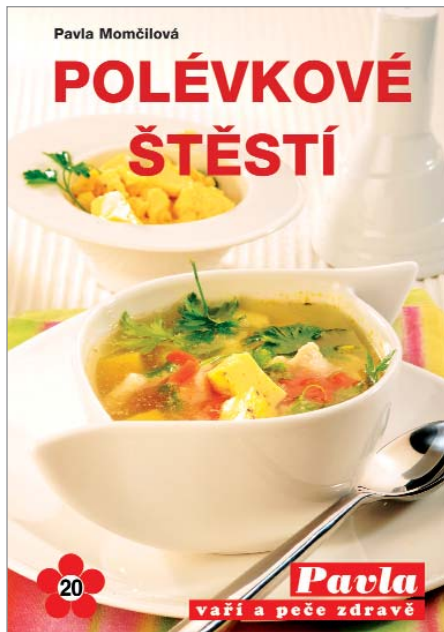
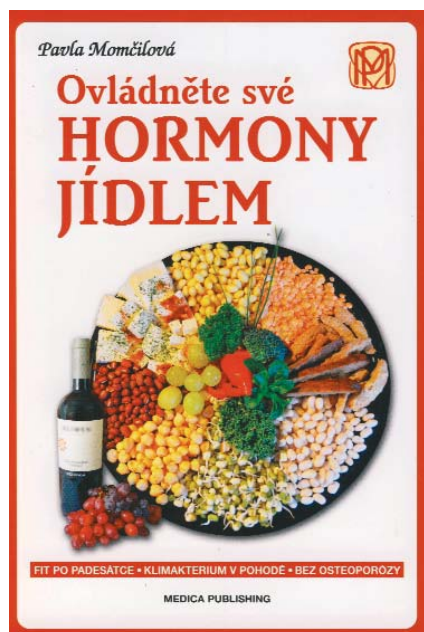
Tip: Ve všech receptech můžeme experimentovat se základními luštěninovými komponenty podle chuti, nebo podle toho, „co dům dal“. Někdy dáme fazole (mohou být i bílé, pestré), jindy cizrnu, vařený hrách. Ze sójových produktů můžeme dát kromě TOFU a TEMPEHU i předem uvařené mleté sójové „maso“. Vařené sójové boby jen výjimečně a ne dětem, jsou hůře stravitelné.

Na závěr Vám přeji hodně síly v nelehké době a předávám Vám přesvědčení, že my, PŘÁTELÉ ZDRAVÉ A PŘÍRODNÍ VÝŽIVY se nedáme a i ve složité situaci si budeme umět poradit! Stačí jen chtít a vytrvat!

Vaše Pavla Momčilová

© Foto ARCHIV P. Momčilové

Další knihy se zdravými recepty najdete na www.medicapublishing.cz
Poradím osobně, jaký titul koupit, zavolejte na tel. +420 602 271 393

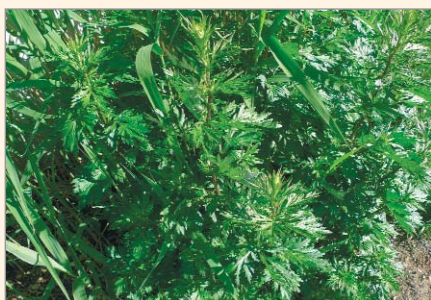

Medica Publishing
tel.: +420 602 271 393,
momcilova@volny.cz
www.medicapublishing.cz

Koupíte u všech knihkupců v ČR

Svatojánské novinky – SVATOVÍTSKÝ PELYNĚK

Na svatého Víta nastává svatojánský čas – kytice, věnečky, kouzla. Šedou eminencí tohoto období je pelyněk. Umí toho mnoho.

Pelyněk černobýl (*Artemisia vulgaris*) roste podél cest a na rumištích. Může dorůstat výšky až dva metry. Sbírají se právě nakvetlá květenství. Použití do zažívacího vína, na pečení.

Respektované vykuřovadlo.

Botanický rod pelyněk (*Artemisia*) má několik druhů, které se vyskytují v nej-různějších prostředích. Podle toho jsou přírodou vybaveny na přežití a podle toho také různě chutnají. Jsou všechny druhy hořké? Na co se v kuchyni používají?

„Nejznámější je u nás pelyněk černobýl, který roste podél cest. Je tak běžný, že ho často přehlízíme, a tak si neuvědomujeme, jak mocná je to bylina.“ říká **Jana Vlková**, propagátorka planých jedlých

Pelyněk pontický (*Artemisia pontica*) se pěstuje hlavně jako dekorativní trvalka. Kulinární použití je širokou veřejností nedoceněno. Je součástí absintové receptury.

Pelyněk pravý (*Artemisia absinthium*) vyhledává vysychavá stanoviště. Hlavní přísada nápoje absintu – zelené víly. Ve vyšších dávkách je toxický.

bylin, a dodává. „Překvapivé je jeho využití v kuchyni. Jako koření ho využívali pravděpodobně již Keltové. V sousedním Bavorsku se dosud prodává v samoobsluhách. Je to koření nezbytné pro svatomartinskou pečínku, ale sbírat se musí v létě.“

Některé druhy pelyňků obsahují látky, které napomáhají emulgaci tuků a usnadňují látkovou výměnu. Toho se využívá buď při vaření jídla, nebo při přípravě léčivých nápojů. Pelyňkové víno na snadnější trávení se vyrábělo již ve středověku.

Jak blahodárny účinek popisuje **Petr Ondřej Mathioli**, ve svém Herbáři, při-

pomíná s úsměvem Jana Vlková, autorka kuchařek o jedlých rostlinách. „Toto víno (pelyňkové) jest užitečné proti mnohým nedostatkům, zvláště dobře činí žaludku, což dobře znají bratři z mokré čtvrti, neboť ti to, když se v noci zpili, tu hned ráno berou útočiště k vínu pelyňkovému, aby potlačili včerejší přeplnění a opilství a opět napravili žaludek.“

S pelyňkem se setkáme v celé lidské historii, napříč kontinenty i kulturami, v pověstech i v praktickém životě.

• Ve svatojánském věnci nebo kytici symbolizuje pelyňková snítka nezničitelnost, respektive odolnost.

• V lidovém léčitelství se používal při nepravidelné menstruaci i na utišení epilepsie neboli tance svatého Víta.

• V pleistocénu byly pelyňkem pokryty stepi jižní Evropy i okolí. První pralidé se před milionem rodili do vůně pelyňku.

• Zatímco v severní Americe se pelyňky využívaly na vykuřování potních chýší, v Evropě po něm dostala jméno bohyně lovu Artemis.

Nejrozšířenější druhy pelyňku jsou umístěny v rámečkích.

TZ

FOTO – archiv kytkykjidlu.cz

FOTO – Pelyněk brotan P. Dostálek

Pelyněk brotan (*Artemisia abrotanum*) zvaný dřevce je polokeř dorůstající výšky až 80 cm. Jeho obliba poslední dobou vzrůstá, i když jen pod marketingově chytlavým označením – cocacola.

Pelyněk kozalec (*Artemisia dracunculus*) zvaný estragon. Trvalka vyskytující ve dvou poddruzích: francouzský – aromatický, rozmnožující se jen vegetativně, ruský – nevonný rozmnožující se semeny. Vyrábí se z něj ocet a v Gruzii je používán do limonády.

Dejte šanci opylovačům, nesekejte trávnik

Nechejte sekačku celý květen v kůlně. A možná pak zjistíte, že tam vydrží až do konce sezóny. K tomu nabádala britské zahradníky kampaň No Mow May, spoluorganizovaná ochránářskou charitou Plantlife. Cílem není ani tak podpora zdivočelých plevelů, ale hmyzu.

Jako každé jaro se i letos včely probouzejí a rozhlížejí se po něčem k snědku. Nabídka chutného nektaru je ale zvláště v zastavěných oblastech z kraje sezóny dost omezená. Tam, kde by užiteční opylovači čekali záplavu prvních květů, totiž drnčí motory sekaček a sviští struny motorových kos. Místo hostiny z lučních květin jim chystáme zelenou poušť sestříhaných trávníků.

Spočítejte si, co u vás roste

Plantlife, britská charitativní organizace zaměřená na ochranu planě rostoucích rostlin, takovou situaci sleduje s nelibostí už léta. A chtěla s tím něco udělat. Prvním takovým pokusem o nápravu se stala kampaň Every Flower Counts. Což volně přeloženo znamená Každá květina se počítá nebo Na každém květu záleží.

Chytrý a víceznačný přitom nebyl jen název, ale i celý průběh akce. Po registrovaných účastnících se chtělo, aby v příhodný moment určili a spočítali všechny planě rostoucí květiny na zvoleném místě vlastní zahrady. A těmito výsledky pak přispěli do celonárodní databáze Plantlife.

V náznaku to byla podobná akce, jako třeba naše Ptačí hodinka, pořádaná Českou společností ornitologickou. Jen jste místo opeřenců na krmítku počítali rostlinstvo. Mile uchopená a nenásilně vzdělávací kampaň s květinami také přinesla i podobný výsledek. Tam, kde se nevytváří příhodné podmínky pro planě rostoucí rostliny, výsledky sčítání za mnoho nestály.

Britové jsou národem přírodumilovných zahrádkářů, a každé takové soutěžení si berou dost osobně. Takže řada z účastníků cítila vnitřní roztrpčení z toho, že

někdo hlásí z malé plošky domácí květinové loučky 100 unikátních druhů v desítkách exemplářů, a oni jich napočítali všehovšudy pár do tuctu.

Dobrý příklad jedné neposečené zahrádky, kdy na na pozemek použili osivo pro kvetoucí loučky z firmy v Markvarticích. FOTO – Vendula Tyrnerová

Nesekáním netratí nikdo: hmyz ani zahrádkář

Zásadní rozdíl v tom kolik kdo napočítal, byl společný. Kdo neposekal trávnik, měl toho víc. Na ploškách, kde se dala šance přírodě a nikoliv sekačce, to kvetlo víc.

A to už nadešel ten správný čas pro No Mow May. Navazující kampaň, která nabádá k tomu, abyste v květnu trávnik nesekali a dali šanci trávnikům rozkvést. Byť to možná bude znamenat, že pokvete

i pár plevelů. Jenže i jejich květy nesou nektar, který přijde hladovým opylovačům vhod. Zelené trávy se nenají.

Co se vlastně přihodí, když si se sečením trávniků dáte měsíc pauzu?

Konec světa nenastane. Což v případě, že bychom opravdu vyhladověli všechny opylovače, úplně tak vyloučené není. Asi tu největší škodu, kterou můžete nesečením utrpět, je pár pampelišek a sedmikrásek v zeleném pažitě navíc. A byť je taková pampeliška obvykle přečíslena květy sedmikrásek v poměru 85 : 1, produkuje spoustu pylu a nektaru.

Přesněji, i takto přečíslené pampelišky z neposečeného trávniku produkují na dané ploše 9 % pylu a 37 % veškerého dostupného nektaru. Plantlife vypočítává, že osm kvetoucích pampelišek postačí k pokrytí základní energetické potřeby dospělého čmeláka. Který pak nemusí pojit hladu. Se 100 metry čtverečními nesečeného trávniku hravě užíváte 6 čmeláků, a ještě zbude dost pylu a nektaru pro vzácné včely pískorypky.

A co z toho budete mít? Zahradu posetou květy a bzučící hmyz. Což dnes není zrovna málo. Možná se vám to zalíbí natolik, že trávnik ponecháte během „hladového“ května netknout i napřesrok. Ostatně, většina účastníků Every Flower Counts tak učinila, a měli co dělat, aby tu záplavu zajímavých druhů rostlin spočítali. Sestříhané a pečlivě udržované trávniky ke staré dobré Anglii sice patří, ale přírodě je třeba pomáhat.

A někdy se prostě vyplatí přírodě pomáhat tím, co neděláte. Kampaň No Mow May se můžete zúčastnit i vy. Jen tím, že v květnu – příštího roku – nenastartujete sekačku.

<https://www.lovime.bio/>

Viz Bio 5/2014 – Trávnik od slova trávit

Proč jet letos na Biofach

Norimberský Biofach – největší veletrh biopotravin na světě – opět otvírá své brány, tentokrát netradičně v červenci. Jak možná víte, jedná se ve skutečnosti o veletrhy dva: na téměř místě můžete ve stejnou dobu navštívit také veletrh Vivaness, věnovaný novinkám a trendům v oblasti biokosmetiky.

Jako obvykle bude na veletrhu k vidění a ochutnání široká škála bioproduktů z mnoha zemí světa. Kromě nespočetných novinek na stáncích stovek vystavovatelů se již tradičně chystá největší mezinárodní Kongres Biofach, který nabízí nespočet přednášek, seminářů a workshopů. Rozsah témat je velmi pestrý a každoročně odráží aktuální problematiku ekologického sektoru. Aktuálně je k účasti na veletrhu nahlášeno přes 1800 vystavovatelů a očekává se celková účast více než 2500 mezinárodních firem, z toho 200 na veletrhu Vivaness.

Na nejzajímavější novinky čeká ocenění **Best New Product Awards** v sedmi kategoriích. Důležitým tématem jsou v roce

2022 také obaly, téma **Zero Waste** a **bezobalové koncepty**. Na výstavišti nebudou chybět ani oblíbené zážitkové světy věnované **olivovému oleji, vínu a veganské stravě**.

Vydejte se na Biofach s námi

Vyjíždíme **27. července v 6:00 hodin ráno z Prahy**, vracíme se v tentýž den okolo 22:00 hodin. Díky dobré spolupráci s pořadatelem Biofachu a společností PROveletrhy s.r.o. se nám podařilo vyjednat výhodnější podmínky a cena zájezdu včetně vstupenky je 1000 Kč na osobu. Cena zájezdu bez vstupenky je 750 Kč na osobu. Odkaz k registraci naleznete:

<https://www.lovime.bio/clanky/v-cervenci-vyrazime-na-biofach-pridate-se/>

Těšíme se na vás!

Lovíme bio

BIOFACH2022
into organic

Z luk se ozývají chřástali polní.

Ornitologové vyzývají veřejnost k mapování ohroženého druhu

V průběhu května se do Česka vracejí ze subsaharské Afriky chřástali polní. Skrytě žijící ptáci potřebují k hnízdění louky s vysokou a hustou trávou. Je proto obtížné je zahlédnout, ale prozrazují se hlasitým nočním monotónním voláním „rép rép“. Připomíná zvuk dřevěné řehtačky, který se nese krajinou až na jeden kilometr daleko. Chřástal patří mezi ohrožené druhy naší krajiny. Aktuální odhady mluví o 1200–1400 volajících samcích. Aby Česká společnost ornitologická (ČSO) mohla ohrožené chřástaly lépe chránit, potřebuje informace o tom, kde jsou. S tím může výrazně pomoci veřejnost, když se zapojí do mapování.

Chřástal polní žije skrytě ve vysoké a husté luční trávě, kde si vytváří stezky, kterými dokáže velmi rychle a hbitě probíhat. Člověk o jeho přítomnosti ví obvykle jen díky typickému nočnímu volání samce, kterým obhazuje hnízdní prostředí a láká protahující samice.

„Volání samců lze slyšet od poloviny května do poloviny července. O výběru vhodného stanoviště k hnízdění rozhoduje především charakter bylinné vegetace, která by měla být alespoň 20 cm vysoká a současně i natolik hustá, aby se v ní chřástal mohl skrytě pohybovat. Často si vybírá louky, které jsou sečené nepravidelně, případně pozdně, nebo extenzivní pastviny. Roli hraje také přítomnost mokřin, pramenišť a vrbových porostů, kam se mohou chřástali skrýt během sečení,“ vysvětluje **Václav Zámečník**, zemědělský specialista České společnosti ornitologické.

Právě způsob sečení luk je nejvýznamnější faktor ohrožení chřástala polního. „Časným sečením chřástali přicházejí o prostředí pro hnízdění. V horším případě dochází ke zničení hnízd i se sedícími samičkami a posečení mláďat a dospělých ptáků. Moderní zemědělská technika se širokým záběrem a vysokou rych-

zejména za posun termínu seče až po 15. srpnu, což vytváří podmínky pro hnízdění chřástalů dvakrát ročně. Další variantou může být i ponechání plochy 3 ha kolem volajícího samce, přičemž se vychází ze zjištění, že hnízdo bývá nejčastěji do 100 m. Podstatná je zde přesná

Volající samec chřástala polního.

FOTO – Bohuslav Pešek

POZN. RED.: Ekologičtí zemědělci již drahá léta respektují hnízdiště chřástala a mohou požádat o datační titul „ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala polního“. Musí ovšem respektovat podmínky pro termíny a způsob sečení louky a omezení pastvy.

Samec chřástala polního během nočního mapování a kroužkování. FOTO – Ludmila Korešová

lostí může zabít až dvě třetiny přítomných ptáků,“ vysvětluje Zámečník. Negativní vliv má také intenzivní pastva dobytka na travních porostech, kdy dochází k takřka úplnému spasení a sešlapání vegetace a chybí tak nezbytný vegetační kryt k hnízdění. Nelze však opomíjet ani ztrátu přirozeného prostředí vlivem zastavby krajiny včetně developerských projektů nebo zalesňování.

Pro ochranu chřástalů je klíčová spolupráce ornitologů se zemědělci. „Zemědělci mohou hnízdění chřástalů podpořit tím, že budou kosit

od středu do krajů louky, a ti budou mít šanci utéct. Pomůže také snížení pojezdové rychlosti na 4 km/hod nebo posun seče do doby, až budou mláďata sama vzletná. Pro některé zemědělce mohou být taková opatření ekonomicky nevýhodná, mohou proto využít dotačního titulu tzv. agroenvironmentálně-klimatického opatření (AEKO) na ochranu chřástala polního, které jim ztráty nahradí,“ dodává Zámečník. Vhodné plochy do AEKO se doplňují na základě dostupných dat o hlasové aktivitě samce. Zemědělec získává kompenzaci

lokalizace volajícího samce a charakter biotopu, ve kterém se nachází.

Jak se může veřejnost zapojit do mapování chřástala polního

Chřástali se ozývají nejčastěji mezi 22:00 a 4:00, mapování je proto potřeba naplánovat na noční hodiny. Ideální lokalitou jsou louky s vysokou a hustou vegetací. Pro mapování je potřebná kvalitní svítilna a mobil s aplikací na určení přesné pozice nebo přímo GPS přístroj. Právě přesná pozice má pro ochranu chřástala největší význam. „Ideální je naplánovat takovou trasu, aby nejvzdálenější bod otevřené plochy nebyl dále než 500 m od nás, abychom mohli s jistotou říci, že jsme volání slyšeli nebo ne. Pokud uslyšíme volat chřástala, pokusíme se jít blíže za hlasem, abychom mohli přesněji zaměřit pozici, odkud vychází. Za příliš větrného počasí nemá cenu sčítání provádět, samci nemusí volat, a pokud volají, tak nejsou dobře slyšet,“ doplňuje Zámečník. Pro zadávání informací o volajících chřástalech slouží Faunistická databáze ČSO avšak na webu **birds.cz**. Mapovatelé také mohou zaslat informace s přesnou lokalizací volajícího samce přímo zemědělskému specialistovi ČSO Václavu Zámečníkovi na e-mail zamecnik@birdlife.cz.

Pro získání kvalitních dat je nutné, aby byl každý jedinec zapsán do databáze zvlášť spolu s unikátní GPS pozicí.

ČSO

Ministr Nekula: Podporu malým a středním podnikům zachováme, zemědělci dostanou ročně až 8 miliard korun navíc

V rámci vypořádání připomínek Evropské komise ke Strategickému plánu společné zemědělské politiky (SZP) se nebude měnit navržená redistributivní platba ve výši 23 % na prvních 150 hektarů každého zemědělského podniku. Na tom se shodli představitelé stran vládní koalice. Ministr zemědělství Zdeněk Nekula (KDU-ČSL) bude také dle dohody hledat další řešení pro podporu malých a středních podniků ve výši až 3 miliardy korun ročně.

„Postup při schvalování a vypořádání připomínek Evropské komise ke Strategickému plánu společné zemědělské politiky řešili experti na zemědělství všech stran vládní koalice. V rámci redistributivní platby potvrdili návrh 23 procent na prvních 150 hektarů,“ řekl ministr zemědělství Zdeněk Nekula.

Již dříve prosadil ministr Nekula navýšení kofinancování Programu rozvoje venkova o 5 miliard korun ročně, další 2 až 3 miliardy korun mají nově směřovat do živočišné výroby a citlivých sektorů.

„Budeme hledat řešení pro podporu malých a středních podniků ve výši dalších dvou až tří miliard korun ročně. Tyto peníze budou primárně určeny podnikům, které se zabývají živočišnou výrobou a produkcí

citlivých komodit, jako je ovoce, zelenina, chmel či brambory. Plánovanou podporu budeme hledat v oblastech národních dotací, daňových úlev nebo plateb sociálního a zdravotního pojištění. Celková alokace finančních prostředků pro sektor zemědělství tak bude od roku 2023 o sedm až osm miliard korun vyšší než doposud,“ uvedl ministr Nekula.

V současnosti je na společnou zemědělskou politiku ročně určeno zhruba 35 miliard korun. Od příštího roku to bude 40 miliard korun, další až 3 miliardy získají zemědělci na dalších podporách. Za pětileté období platnosti nové SZP by tak čeští zemědělci mohli získat navíc až 40 miliard korun. To pomůže zajistit udržitelnou produkci dostateku potravin při současně vyšší ochraně přírody.

Vojtěch Bílý
tiskový mluvčí MZE

Spor „VELKÝCH“ s „malými“ stále pokračuje

Ministr Nekula varoval (v lednovém pořadu ČT24) před tím, aby se diskuse nezvrhla na souboj mezi malými a velkými zemědělci: „Je to o tom, abychom měli zdravější potraviny a vodu a zemědělci lépe a komfortněji hospodařili v krajině.“ (Ale stalo se tak a spor trvá.)

Tvrzení protestujících zemědělců, že nová dotační politika povede ke zvýšení cen potravin, označil za „strašení“. Podle něj se změna ve strategickém plánu odehraje až příští či přespříští rok. „Pokud dojde ke zdražení potravin, tak na to bude mít vliv spíše růst cen pohonných hmot, růst cen energií, a růst mzdových nákladů. Toto reálně hrozí,“ podotkl ministr.

Předseda zemědělského svazu Martin Pýcha prohlásil, že vláda udělala čistě politické rozhodnutí bez ohledu na strukturu tuzemského zemědělství. Ministr podotkl, že podobné protesty zaznávají i v jiných zemích EU, kde jsou velcí zemědělci nespokojeni. Podle něj je nutné vnímat, že se v případě dotací jedná o peníze daňových poplatníků jak České republiky, tak celé EU, a proto je nutné myslet na jejich zájmy.

Slova Martina Pýchy o struktuře zemědělství podle ministra Nekuly nereflektují realitu. „Naše struktura je vychýlená. Jsme v rámci Evropské unie víceméně anomálie,“ prohlásil.

Ke změnám dotační politiky podle Nekuly musí dojít také kvůli tlaku ze strany Evropské unie. „Peníze dává EU, a pokud tady dává pravidla, je potřeba se jim přizpůsobit. Máme určité mantinely. Pokud EU říká 'podporujte více malé a střední podniky', tak je potřeba je podpořit. Pokud říká 'podporujte začínající a mladé', je potřeba je podpořit. Říká 'podporujte ekologické zemědělce', tak je podpoříme,“ vyjmenoval ministr.

ZDROJ: ČT24

NOVÉ PODNĚTY PRO ROZVOJ EKOZEMĚDĚLSKÉHO SEKTORU a zkvalitnění odborného poradenství; i to je cílem společného memoranda Výzkumného ústavu rostlinné výroby, v.v.i., a PRO-BIO, obchodní společnosti s.r.o.

Velké Hostěrádky: Šlechtění odrůd vhodných do ekologického zemědělství, strategická partnerství v národních i mezinárodních projektech, zkvalitnění poradenství i označování vybraných biovýrobků logem VÚRV. To vše by mělo být obsahem naplňování memoranda, které podepsali dne 18. 5. 2022 Výzkumný ústav rostlinné výroby a společnost PRO-BIO, jeden z největších výrobců biopotravin v Česku. S rozvojem ekologického zemědělství je spojena řada výzev. Těmi jsou například dostupnost vhodných odrůd, optimalizace agrotechnických postupů či zavádění inovativních technologií vedoucích ke zvýšení ekonomické stability ekopodniků. Právě tato témata jsou předmětem budoucí spolupráce, shodli se při podpisu společného memoranda **RNDr. Mikuláš Madaras, Ph.D.**, ředitel Výzkumného ústavu rostlinné výroby, v.v.i. a **Ing. Martin Hutař**, majitel společnosti PRO-BIO, obchodní společnost s. r.o.

Obě strany již spolupracují více než 25 let. PRO-BIO, které vyrábí bioprodukty z minoritních plodin, jako je pohanka, špalda, dvouzrnka, jednozrnka nebo čirok, zpočátku postrádalo dostatek vhodných surovin, nízká byla i znalost pěstebních postupů v ekologickém režimu. Výzkumný ústav se angažoval zejména ve šlechtění odrůd vhodných pro podmínky ekologické produkce.

Novou zemědělskou politiku EU považují obě strany za příležitost k zahájení další etapy spolupráce v širším měřítku. „Pro aplikovaný výzkum je vždy důležité najít si silného partnera z praxe. Společnost PRO-BIO může být nejen partnerem ve společných výzkumných projektech, ale současně i šířitelem nových znalostí mezi další zemědělce i výrobce potravin,“ říká Mikuláš Madaras. A Martin Hutař je doplňuje: „Chceme iniciovat kvalitnější poradenství, zavádět do praxe inovativní agrotechnologie a optimalizovat ekozemědělské postupy tak, aby lépe odpovídaly měnícím se klimatickým podmínkám i aktuálním ekonomickým požadavkům.“ Mezi tyto aktivity patří například testování směsných výsevů, využívání různých půdoochranných technologií, optimalizace pozemků či vytvoření odborného poradního konsorcia.

Součástí memoranda je také vzájemná propagace na akcích pro širokou veřejnost, polních dnech a domácích i zahraničních výstavách. Výrobky společnosti PRO-BIO, které vzejdou ze společné spolupráce, budou nově označovány logem Výzkumného ústavu rostlinné výroby. Logo výzkumné instituce tak budete moci najít na vybraných potravinách obsahujících čirok či archaické pšenice z odrůd vyšlechtěných ve VÚRV. Počítá se také se součinností při uzavírání strategických projektových partnerství na národní i mezinárodní úrovni.

Memorandum bylo slavnostně podepsáno na Ekofarmě PROBIO ve Velkých Hostěrádkách. Součástí akce bylo stručné představení činnosti ekozemědělského sektoru a prohlídka areálu farmy. Kromě téměř dvou desítek výzkumníků z VÚRV se akce účastnili také zástupci České technologické platformy pro ekologické zemědělství, Czech Organic a Bioinstitutu.

TZ

ÚHORY SE MOHOU ROZORAT

Mimořádná opatření v rámci podmínek greeningu a EFA ploch pro rok 2022 pro posílení potravinové bezpečnosti

Na nepříznivý vývoj situace v zemědělství v důsledku ruské invaze na Ukrajinu se Česká republika rozhodla reagovat v souboru mimořádných opatření pro posílení potravinové bezpečnosti. Takový postup umožnilo PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) č. 2022/484. Toto mimořádné opatření se týká půdy ponechané ladem (úhor v ekologickém zájmu), kterou lze v roce 2022 využívat k produkci potravin a krmiv. Využití této možnosti bude nutné ohlásit do 31. 8. 2022 prostřednictvím formuláře, který vydá Státní zemědělský intervenční fond.

Neodůvodněná ruská invaze na Ukrajinu dne 24. února 2022 vyvolala prudký nárůst cen komodit a má dopad na nabídku zemědělských produktů a poptávku po nich. V zájmu řešení této situace bude zvýšen potenciál zemědělské produkce pro dodávky potravin i krmiv. Aby zemědělci mohli maximálně využívat plochy, které mají k dispozici, mohou nyní půdy ponechané ladem využívat k produkci potravin a krmiv.

Snížení požadavků na plochy úhoru využívané v ekologickém zájmu je pouze mimořádnou událostí pro Jednotné žádosti v roce 2022 pro řešení nynější situace a rozhodně to není rezignace na

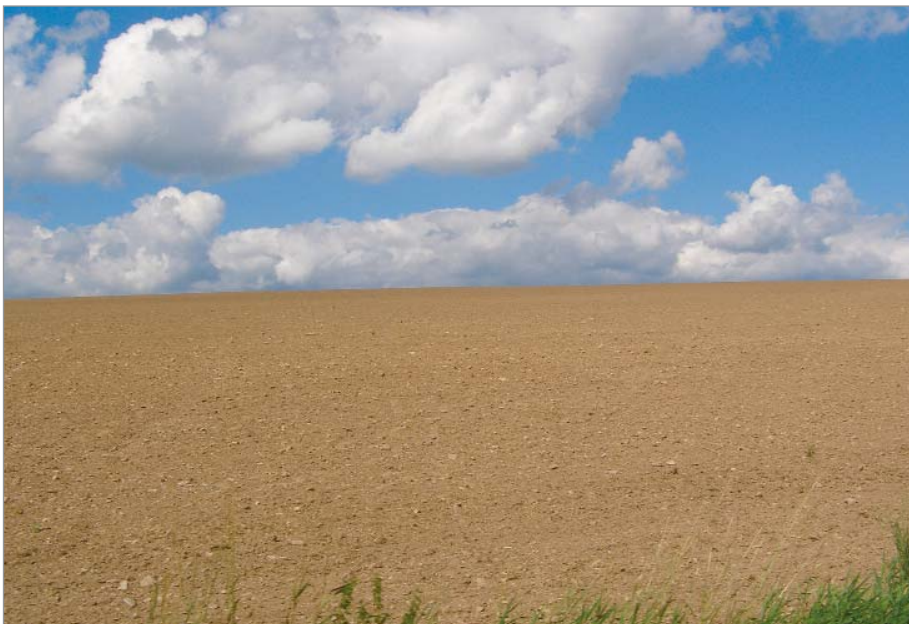
ekologické cíle České republiky. V současné době je nezbytné mít možnost odchýlit se od podmínek EFA týkajících se ekologické platby.

Proto připravovaná novela nařízení vlády č. 50/2015 Sb. umožní s účinností od 1. května, aby v roce 2022 byly plochy

podle § 12 (Úhor s porostem využívaný v ekologickém zájmu) využity k pastvě, sklizni nebo obdělávání a stále byly považovány za plochu využívanou v ekologickém zájmu. Tyto plochy lze rovněž z důvodu předpokládané produkce ošetřovat přípravky na ochranu rostlin.

Vzhledem k tomu, že se jedná o výjimečné opatření, použití výše uvedeného postupu bude nutné ohlašovat do 31. 8. 2022 prostřednictvím formuláře, který vydá Státní zemědělský intervenční fond.

TZ

EKOLOGOVÉ: JE TO ŠPATNĚ

Ministr Nekula riskuje další zhoršení biodiverzity a kvality půdy. Chce odložit zásadní opatření z nové Společné zemědělské politiky

Ministr **Zdeněk Nekula** v tiskové zprávě z 24. května oznámil, že bude pod záminkou potravinového zabezpečení požadovat od Evropské komise odložení platnosti požadavků na vyčlenění ploch pro biodiverzitu (tzv. neprodukcí ploch) a na střídání plodin až na rok 2024. Přitom už tento rok jako údajně výjimečné opatření povolil zemědělcům rozorát půdu ležící ladem (tzv. úhory) a ošetřovat ji pesticidy, ačkoli jde o jedny z mála ploch v zemědělské krajině s přežívající biodiverzitou. Podle Hnutí DUHA ministr těmito kroky, které jsou mylnými řešeními problému, hazarduje se stavem krajiny. Navíc odkládá nezbytné změny a jde také proti Programovému prohlášení vlády.

Vyčlenění 3 % „neprodukcí“ ploch (meze, remízky, úhory, ochranné pásy okolo vodních toků atd.). Střídání plodin (nepěstovat jednu plodinu dva roky po sobě). To jsou jedny ze základních ekologických požadavků, které mají zemědělci napříč Evropskou unií plnit od roku 2023, aby měli nárok na zemědělské dotace ze Společné zemědělské politiky.

Neprodukcí plochy jsou zásadní pro zastavení poklesu biodiverzity, která je již tak ve špatném stavu, stejně tak pomáhá

ji zadržovat vodu v krajině nebo chránit půdu před erozí. Střídání plodin je pak základním opatřením správné péče o půdu, které přispívá k udržení její úrodnosti a snižování užívání pesticidů. Ministr Nekula navíc chce umožnit zemědělcům vyhnout se tomuto požadavku skrze různé výjimky.

Vědci přitom poukazují na to, že rušení neprodukcí ploch či opuštění požadavku na vyčlenění 3–4 % takových ploch je velmi riskantním krokem, který zásadně ohrozí biodiverzitu. Přitom nijak zásadně neovlivní ani množství produkce, ani cenu obilovin. Přes více než 600 vědců varovalo, že opuštění cílů udržitelnosti včetně vyčlenění ploch pro biodiverzitu „nás neochrání před současnou krizí, ale spíše ji zhorší a učiní trvalou“.

Mnohem účinnějším řešením by dle nich bylo snížit plýtvání potravinami (vyplytvá se až 30 % potravin) nebo motivovat ke snížení spotřeby živočišných produktů. Přes 60 % obilnin a 70 % olejnin vyprodukovaných v EU zkrmí dobytek. Jen pětina v EU vyprodukovaných obilnin je určena pro přímou lidskou spotřebu. Dle odhadů by stačilo desetinu až třetinu obilnin určených v EU pro dobytek přesměrovat

pro přímou spotřebu lidí, aby se výpadek z Ukrajiny nahradil.

Česká republika přitom trpí velkým nedostatkem míst pro biodiverzitu v zemědělské krajině. Jako půda ležící ladem (úhor) je v ČR vyčleněno jen 0,28 % půdy, nedostatek krajinných prvků (meze, remízky, mokřady atd.) je pak ve Strategickém plánu identifikován jako jeden z hlavních nedostatků české krajiny. V Programovém prohlášení vlády přitom stojí, že „minimálně desetina zemědělské půdy bude do roku 2030 aktivně chránit opylovače a celkovou biodiverzitu (meze, nárazníkové pásy, větrolamy, úhory).“

Martin Rexa, koordinátor zemědělské kampaně Hnutí DUHA, řekl: „Obětovat ekologické ambice a napravení české krajiny pod záminkou války na Ukrajině je zcela krátkozraké a nic neřešící, jak poukazují i vědci. Ministr Nekula by měl přehodnotit své kroky, které ohrožují dlouhodobou schopnost produkovat potraviny a v rámci EU hledat opatření, která budou výhodná pro lidi i pro přírodu, ne výhodné pro agrobiznis a na úkor přírody. Těmito kroky se nikam neposouváme a budeme jich brzy litovat.“

Aleš Miklík
HNUTÍ DUHA

PODPOŘTE NÁS NÁKUPEM KNIHY

KNIHYKAZDA.CZ

Měsíčník BIO je mediálním
partnerem pro:

**PRO-BIO, Svaz ekologických
zemědělců, z. s.**

Nemocniční 53
787 01 Šumperk
tel.: 583 216 609
pro-bio@pro-bio.cz
www.pro-bio.cz

RYTMUS ROKU
s Hankou Zemanovou

Ceny Český bestseller se uděluji
každoročně čtenářsky nejžá-
danějším titulům v rámci knihku-
pectví a e-shopu KNIHCENTRUM.cz.

Objednejte v redakci

**Bio – archiv čísel v pdf dle
ročníků 2004–2021, zašleme
pdf na e-mail**

Cena 300 Kč

**Petr Dostálek a kol.:
PĚSTUJEME VLASTNÍ SEMÍNKA**

Uchování bohatství a rozmanitosti
užitkových rostlin, ekologické pěst-
ování. Brožovaná, stran 132, barevné
snímky.

Cena 145 Kč

**Publikace ke stažení
na webu PRO-BIO**

**Ročenka 2020 – Ekologické
zemědělství
v ČR**

Ročenka je tradiční publikací,
která přináší ucelený zdroj dat
o vývoji i aktuálním stavu eko-
logického zemědělství a produkce
biopotravin v České republice.

**Ekologické zemědělství –
zodpovědná volba**

Ekologické zemědělství je sou-
částí řešení, jak znovu oživit kra-
jinu a chránit přírodní zdroje,
které jsou pro život člověka stej-
ně důležité jako jeho zdraví.
Hospodaření založené na respek-
tování přírodních zákonitostí,
využívající generacemi ověřené
principy i nejaktuálnější poznatky
vědy a výzkumu.

**Seznam doporučených
odrůd pro ekologické
zemědělství 2022**

Právě vychází Seznam doporu-
čených odrůd (SDO) ječmene ja-
rního, pšenice jarní a pšenice
ozimé pro ekologické zemědělství
(EZ), který prezentuje výsledky
odrůdového zkoušení ve sklíz-
ňových letech 2018-2021.

Živé zemědělství, 1. číslo

Živé zemědělství, magazín eko-
logického a biodynamického
zemědělství, vám přináší aktuální
články, rozhovory a studie ze
světa ekologie a biodynamiky.

Cena: 145 Kč

PROBIO,
obch. spol.,
s.r.o.

Lipová 40
Staré Město pod Sněžníkem
583 301 951, f: 583 301 960
www.probio.cz

EKOTREND SLOVAKIA

Zvaz ekologického
poľnohospodárstva
Michala Hlaváčka 21,
054 01 Levoča
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
+421 905 580 141, 534 511 862
www.ecotrend.sk

PŘEDPLATNÉ 2022 za 200 Kč

**pro ZPRAVODAJ biodiverzity a uchování starých odrůd v pdf (5. ročník)
a Bio (26. ročník) k tomu zdarma**

Zaplatit můžete na účet: 2319256023 / 0800 (fakturu vystavíme na požádání)
Podpoříte tak vycházení ZPRAVODAJE i záslužnou činnost k uchování odrůd.

Starší čísla Bio i se Zpravodajem zájemcům zašleme (vhpress1@seznam.cz)
– způsob zaslání a platba dohodou. Noví zájemci o předplatné kontaktujte redakci Bio.

REDAKCE BIO

PhDr. Miroslava Vohralíková,
šéfredaktorka a vydavatelka
Jungmannova 1403
500 02 Hradec Králové 2
IČ 63235099, neplátce DPH
tel.: 608 476 828,
vhpress1@seznam.cz
bio.noviny@tiscali.cz

Toto dvojčíslo vyšlo elektronicky
6. června 2022, ročník 26, č. 3
v Hradci Králové
ISSN 2533-6673-39

Tištěné BIO vycházelo 1997–2016
ISSN 1805-3548-53. Od r. 2017
vychází elektronicky jako
dvoměsíčník. Podporujeme
Zpravodaj biodiverzity a uchování
starých odrůd.

Rozšiřováno prostřednictvím před-
platného, zasíláno elektronicky.

Redakční rada

Ing. Jiří Urban, Ing. Petr Dostá-
lek, Pavla Momčilová

Jazyková úprava: redakce
Sazba a DTP
vh press Hradec Králové

Neoznačené snímky jsou
majetkem redakce.

INZERCE

Inzerát řádkový soukromý (180 úhozů)
za 100 Kč, firemní 300 Kč. Plošná
firemní inzercie od 20 Kč za cm²,
podle rozsahu a počtu opakování.

www.bio-mesicnik.cz

Agrolesnictví – nástroj diverzifikace krajiny

9. června od 9 do 15 hodin – Praha - Průhonice

Česká lesnická společnost vás zve na odborný seminář o agrolesnictví, kde se seznámíte se specifiky a možnostmi tohoto způsobu hospodaření a možnostmi jeho širšího uplatnění na naší zemědělské i lesní půdě. Kongresové centrum Floret, Květnové nám. 391, Průhonice. Dopolední teoretická přednášková část bude dopoledne doplněna o exkurzi.

<http://www.cesles.cz/odborne-akce/pripravovane-akce/seminar/agrolesnictvi-nastroj-diverzifikace-krajiny>

VÍKEND OTEVŘENÝCH ZAHRAD

11. – 12. června od 10 do 16 hodin – Čejkovice, areál Sonnentor

Víkend otevřených zahrad je víkendem, kdy se otevírají i běžně nepřístupné zahrady veřejnosti (Open Garden & Squares Weekend). Vznikl ve Velké Británii a probíhá vždy druhý červnový víkend. V Sonnentoru se na vás těší druhý červnový víkend!

Těšit se můžete na komentované prohlídky zahrady Sv. Hildegardy, tvořivé dílny, přednášky o bylinkách. Budete si moci nakoupit co jiného než bylinky nebo keramické zavlažovací nádoby, nahlédnout pod pokličku výroby čajových a bylinných směsí a osvěžit se v místní čajovně a kavárně.

Evropský kongres ekologického zemědělství 2022

16.6. až 17.6.2022 v Bordeaux, Francie

European Organic Congress 2022 pořádá IFOAM Organics Europe společně s INTERBIO Nouvelle Aquitaine

Připojte se k letošnímu kongresu a diskutujte o klíčových politických tématech, zapojte se do diskuse o ekologickém zemědělství s předními tvůrci politiky, rozšířte svou profesní síť o podobně smýšlející osoby, zjistěte, jak se odvětví vyvíjí a jak bude vypadat budoucí oblast ekologického zemědělství.

Letošní ročník se točí kolem tématu „**Ekologičtější budoucnost: Na cestě k dosažení Zelené dohody EU**“.

16. ročník přináší dva dny diskuzí a výměny názorů pod vedením mezinárodních a francouzských odborníků a zástupců ekologického zemědělství na témata související s novinkami v oblasti biopotravin a ekologického zemědělství v Evropě.

<https://www.billetweb.fr/congres-europeen-de-la-bio>

SEMINÁŘ EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ a jeho vliv na krajinu

Čtvrtek 23. června 2022, od 9 hodin

HABÁNSKÝ DVŮR VACENOVICE, Dřínovec 668,
Vacenovice 696 06

PROGRAM:

9,00 – 9,15	Příjezd a představení účastníků
9,15 – 12,30	Ekologické zemědělství a jeho vliv na krajinu, Ing. Petr David
12,30 – 13,00	Oběd
13,00 – 15,00	Exkurze Habánský dvůr
15,00 a dále	Diskuze, individuální dotazy

Svoji účast z důvodu zajištění obědů potvrďte na tel:

774710391 (Petr David) nebo na mail:

ingpetr.david@centrum.cz do 9. 6.2022.

Bezděkovský levandulový festival

5.– 6.7. 2022 v Bezděkově

Máte rádi levanduli? Jestli ano, tak neváhejte a přijďte na nejvoňavější festival na Moravě, který pořádá Levandulový statek Bezděkov.

Na festivalu vás čeká jarmark regionálních producentů, kulinářská show, bohatá hudební produkce i program pro děti. Více informací k akci najdete <https://eshop.levandulovakavarna.cz/festival/>

BIOSLAVNOSTI

16.7. Staré Město pod Sněžníkem

Přijďte na festival dobrého jídla, pití a zábavy pro celou rodinu a oslavte zároveň 30. narozeniny společnosti PROBIO!

V areálu společnosti PROBIO ve Starém Městě pod Sněžníkem

Již 15. ročník tradičních bioslavností má pro vás připravenou spoustu dobrého jídla a pití a zábavy a provede vás jím Jirka Mádl, známý herec, režisér a scénárista, jehož účast slibuje příjemnou zábavu pro všechny.

Ani hosté nezůstanou pozadu. Určitě vás potěší Hanka Zemanová, autorka mnoha knih o zdravém vaření a životním stylu a Lukáš Roubík, zakladatel Institutu Moderní výživy.

Celý den bude pro děti k vyřazení dětský koutek, kde je jako obvykle čeká spousta atrakcí a zábavy. Nejenom pro děti je určeno jedno z představení, tzv. Králičí hop, kdy králíci překonávají různé překážky. Je to taková králičí agility, ve které se dokonce pořádají závody. Také pastevečtí psi se předvedou při pasení husí. A při jedou se ukázat také oblíbené sovičky ze vzdělávacího centra Království sov.

A máme tu pro vás hudební program. Těšit se můžete od 15:10 na Bombardáky, pak přivítáme v 16:30 Václava Koubka s kapelou, od 18:00 to rozjede Schodiště a po něm v 19:00 Ondřej Fencel a Hromosvod... a jako zlatý hřeb večera se ve 21:20 představí Tata Bojs
Vstupné 110 děti 60 Kč, do 6 let zdarma. Hudební produkce bude za 300 Kč.

Více informací k akci a programu sledujte
<https://www.probio.cz/cs/probio-svet/bioslavnosti>

Dožínky na Letné

2022
3. září

FARMÁŘI A VÝROBCI POZOR!
Rádi byste prodávali na Dožínkách na Letné 2022?

REGISTRUJTE SE NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH
www.dozinkynaletne.cz/prihlaska